

Formanden for Naalakkersuisuts nytårstale 2020

Kære landsmænd.

I morges vågnede vi op til et helt nyt år. Mange nye begivenheder står foran os. Jeg håber, at I alle har haft en jul med mange lykkelige stunder, og at I er kommet ind i det nye år med et godt helbred.

Det forgangne år 2019 har været et særligt år. Sidste år var det 60 år siden, at Jørgen C. F. Olsen i 1959 bragte kravet om gradvis selvstændiggørelse af landet på banen. Sidste år var også året, hvor vi kunne fejre 40 året for Hjemmestyrets indførelse – og tiåret for Selvstyrets.

Gennem mange år har vi haft modet til at tage store skridt for landet. Men for at tage disse skridt mod selvstændighed, som vores bedsteforældre har drømt om, mangler vi stadig modet til at skabe flere erhvervsmuligheder og flere arbejdspladser.

Det er en glæde at se, at et stigende antal unge gennemfører en uddannelse. Det er de unge, som må være med til at tage de næste skridt. Det er nødvendigt, at vi sikrer ungdommen arbejdspladser her i landet, der matcher deres uddannelser.

Året 2019 har været et år, som vil blive husket for, at vi har evnen og viljen til at tage nye skridt for landet.

Nye lufthavne, som vil sætte skub i udviklingen i den turistrige by Ilulissat og i landets største by Nuuk, er allerede under igangsættelse. Og i det nye år vil anlæggelsen af lufthavnen i Qaqortoq blive sat i gang.

De nye lufthavne vil medføre, at det bliver nemmere for omverdenen at komme til vort land – vi kommer så at sige tættere på resten af verden og vore familier på tværs af Atlanterhavet.

Interesserede private investorer i hotelbyggerier i Ilulissat, Nuuk og Qaqortoq har allerede meldt sig – og de første er allerede gået i gang med at bygge.

Det er glædeligt at se, at de nye skridt bliver vel modtaget af det private erhvervsliv og giver dem stof til nytænkning. Deres engagement vil fremme den økonomiske udvikling og skabe nye arbejdspladser.

Vi skal ikke kun tænke på de større byer, når vi taler om udvikling af infrastruktur. De næste skridt bliver forhåbentligt anlæggelse af mindre landingsbaner i en række byer; i Uummanaq, Qeqertarsuaq, Qasigiannnguit, Kangaatsiaq, Narsaq, Nanortalik, Tasiilaq og Ittoqqortoormiit. Anlægsplanerne vil blive udarbejdet i løbet af 2020.

De større og mindre byer samt de større og mindre bygder i vort land har alle deres kendetegn, deres styrker og muligheder for at udvikle sig.

Naalakkersuisut vil fortsat arbejde på, at alle bosteder i landet skal have mulighed for udvikling under lige vilkår, men med hensyntagen til hvert bosteds særlige muligheder inden for f.eks. fiskeri, industri, råstoffer og turisme:

Vi vil medvirke til en bæredygtig erhvervsudvikling

Vi vil medvirke til et løft af befolkningens velfærd uanset, hvor de bor i landet

Vi vil arbejde på at styrke borgernes medindflydelse og fremme serviceniveauet

I arbejdet på at forbedre befolkningens livsvilkår er det nødvendigt at se på priser og avancer her i landet. Derfor vil Naalakkersuisut i 2020 udarbejde en pris- og avancelov.

*

I dag er fiskeriet vort lands vigtigste erhverv, med en helt basal betydning for os allesammen. I løbet af de næstkommende år skal vi sikre, at fiskeriet fortsat er landets bærende erhverv i forhold til økonomi og arbejdspladser – også af hensyn til vores efterkommere.

Når de nye lufthavne står færdige, vil mulighederne for at eksportere fisk blive nemmere. De nye lufthavne vil øge vores konkurrencedygtighed i forhold til vores nabolande. Efter flere års drøftelser blev fiskerikommissionen nedsat af Naalakkersuisut i marts 2019. I juni 2020 forventer vi, at kommissionen leverer et forslag til en fiskerilov samt forslag til, hvordan fiskeriet kan forvaltes uden at forringe fiskebestandenes bæredygtighed. Jeg venter med spænding på at få resultater fra fiskerikommissionens arbejde, og ønsker alle, der har berøring med kommissionens arbejde, en rigtigt god arbejdslyst. Ligeledes vil jeg ønske fiskerne i det udenskærs fiskeri, som holder jul og nytår på havet, god arbejdslyst og et lykkebringende nytår.

*

Året 2019 har været et godt år for vort lands økonomi og erhvervsliv.

Befolkningens arbejdsiver er stigende. Gennem de sidste par år er der sket en væsentlig stigning af antallet af arbejdstagere, hvilket også kan ses på et fald i registrerede arbejdssøgende.

Efter ikrafttrædelsen af beskæftigelsesstrategien fra 2015 kan vi i dag se de positive følger af de indsatser, strategien har igangsat.

I strategien har vi haft et særligt fokus på ungdommen. I henhold til statistikkerne er det nemlig unge, der ikke har gennemført et uddannelsesforløb, der lader sig registrere som arbejdssøgende.

Undersøgelser gennemført i de nordiske lande viser, at unge, som ikke straks kommer ind i opkvalificeringsforløb, har en større risiko for at blive vedvarende modtagere af sociale ydelser og arbejdsmarkedsydelse.

Initiativerne i beskæftigelsesstrategien har været med til at reducere antallet af registrerede arbejdssøgende med 35 % i perioden 2014-2018.

Det må vi allesammen glæde os over. Men det må ikke blive en sovepude; vi må fortsætte med at udvikle tiltag, der fremmer arbejdslysten og øger antallet af arbejdspladser.

Når beskæftigelsesfradraget bliver igangsat, vil det bedre kunne betale sig at tage et arbejde. Ordningen vil især kunne mærkes af lavindkomst- og mellemindkomstgrupperne.

Vort land vil også blive mere attraktiv at starte virksomheder i, når selskabsskatten bliver sat ned med 5 % i 2021.

Nedsættelsen af selskabsskatten er kun det første skridt i konkurrencen om at lokke flere virksomheder til landet.

*

Samtidig med den økonomiske udvikling er det også vigtigt at stile efter et sundere levevis for hele samfundet.

Fra og med 2020 vil Grønlands Idrætsforbund arbejde for, at Grønland skal blive verdens mest fysisk aktive land i løbet af en tiårig periode.

Denne målsætning har fuld opbakning fra Naalakkersuisuts side. For ikke så mange år tilbage var det kun vores krop, vi satte vores lid til, når vi skulle skaffe til dagen og vejen. Sådan er det ikke længere – vi er blevet for magelige.

Jeg vil indtrængende opfordre jer til at støtte op om Grønlands Idrætsforbunds ambitiøse mål for hele landet!

Sundhedsvæsenet har en afgørende betydning for samfundet. Mange steder i landet arbejder sundhedspersonalet alle dage og alle nætter, for at hjælpe samfundet med sine varme hænder.

Men vi glemmer alt for ofte at give det hårdtarbejdende sundhedspersonale, som er uundværlige for samfundet, lidt ros med på vejen.

Jeg vil gerne videregive sundhedspersonalets opfordring til, at vi skal passe bedre på os selv. Det er tydeligt, at vi bliver mere og mere udsatte for at blive ramt af forskellige sygdomme. For at modvirke denne tendens kan vi hver især gøre en indsats for at forebygge sygdomme, ved at gøre en aktiv indsats for hjælpe os selv.

Jeg vil benytte denne lejlighed til at takke personalet i sundhedsvæsenet for deres indsats for alle borgerne i dette land, og glæder mig til et godt samarbejde om den videre udvikling i sundsvæsenet for de kommende år.

Vore landsmænd, som må opholde sig i Danmark og andre lande, for at blive hjulpet med deres sygdom, har jeg i mine tanker. Jeg håber, at I kommer vel over jeres sygdom.

Folk der arbejder med beredskab – politiet, brandkorpset, Forsvaret og andre, der arbejder for, at vi kan have det trygt i samfundet – vil jeg gerne takke.

*

Børn skal have en sund og sjov barndom, hvor de opdrages og vejledes til en god og tryk livsførelse.

I år fylder FN's Børnekonvention 30 år. I den forbindelse har jeg, som formand for Naalakkersuisut, på Grønlands vegne genbekræftet Grønlands tiltrædelse til konventionen. Sammen skal vi arbejde på at sikre, at alle vores børn skal opleve det at være barn som en tryk og glad start på livet.

Jeg vil benytte denne lejlighed til at takke Børnetalsmanden for hendes beundringsværdige arbejde, og ligeledes vil jeg også takke børnenes panel/råd NAKUUSA for deres indsats for at sikre, at børn og unge bliver hørt i samfundsdebatterne.

Jeg hører jeres budskaber og gør mig umage for at følge op på dem.

Behandlingstilbuddene mod afhængighed bliver gradvist bedre.

Forøgelse af borgernes muligheder for at modtage behandling i deres bosteder gennem de decentrale videnscentre for afhængighed ALLORFIIT er under forberedelse.

Tallene viser, at alt for mange af de, der dropper ud af behandlingsprogrammerne, er børn og unge. I Naalakkersuisut har vi igangsat et arbejde, der skal munde ud i, at der udvikles behandlingstilbud, som er særligt tilpassede til børn og unge – planen er fremlagt i 2019.

Det er ikke godt nok, at vi først gør noget, når børn og unge er blevet afhængige.

Forebyggelsesindsatsen mod børns og unges afhængighed er vi nødt til at gøre sammen kontinuerligt, og vi står stærkest, når hjælper hinanden.

I løbet af 2019 har vi haft en voldsom debat om børnenes vilkår i samfundet. Som følge af det, har vi sammen med den danske regering udarbejdet en handlingsplan.

For at føre handlingsplanen ud i livet har den danske regering bevilget 80 mio. kr., som skal bruges i løbet af en fireårig periode. Det er vi taknemmelige for.

I Naalakkersuisut synes vi, at det er yderst vigtigt, at tilskudsmidlerne fra regeringen og Naalakkersuisut bliver brugt i overensstemmelse med kommunernes ønsker for, hvordan midlerne anvendes til at forbedre børn og unges vilkår.

I politiets årsrapport fremgår det, at antallet af misbrug af børn, omsorgssvigt, vold samt alkohol- og stofmisbrug er meget højt i forhold til andre lande.

Nu må det være nok med omsorgssvigt og misbrug af børn. Nu må det være nok med vold. Nu må det være nok med misbrug af stoffer og alkohol. Lad os i fællesskab prioritere vores sundhed. Så vi kan få et godt liv i fremtiden.

Det har en meget høj prioritet for Naalakkersuisut, at forældre og børn har trygge rammer under barnets første levemåned.

Dette kan vi blandt andet sikre ved at forlænge forældreorloven.

Gældende fra i dag, den 1. januar 2020, bliver forældreorloven forlænget med 4 uger.

Vi skal fortsætte med at forbedre børnefamiliernes vilkår. En yderligere forlængelse af forældreorloven med 2 uger vil også blive gennemført.

Vi skal værdsætte bedsteforældrenes mangeårige og vigtige indsats gennem forbedringer i deres levevilkår.

Det ligger i vores kultur som folk at respektere de ældre – hvis denne respekt skal bevares og værnes om, er vi nødt til i højere grad at lytte til de ældres meninger.

I løbet af 2020 vil der blive ansat en Ældretalsmand, som skal arbejde uafhængigt af politiske interesser. Ældretalsmanden skal videreformidle viden om ældres livsvilkår til politikere, myndigheder, organisationer og borgerne.

Mulighederne for at bibeholde et arbejde, når man er blevet alderspensionist, laver vi forbedringer på.

I dag går mange på pension, selv om de stadig har kvalifikationerne til at varetage et arbejde. Og disse ressourcer har arbejdsmarkedet i vort land brug for.

*

Vore forfædres respekt og omsorg for miljøet og naturen skal vi, deres efterkommere, efterleve og bevare.

Vi må derfor glæde os over de unges øgede interesse for at værne om naturen.

Gymnasie- og folkeskoleelevers gentagne henvendelser til myndighederne om, at der skal gøres noget ved den lokale og globale forurening, må vi tage alvorligt.

De unges budskaber om at der skal værnes om naturen har vi forstået, og vi vil efterkomme dem. Det er glædeligt, at kommunerne i fællesskab har igangsat indsatser for at forbedre affaldshåndteringen.

Den globale opvarmning som følge af klimaændringerne har gjort, at der er ekstra stor bevågenhed omkring vort land. Og denne opmærksomhed vil ikke blive mindre i 2020.

Året 2019 vil også blive husket som et år, hvor den amerikanske præsident Trump tilbød at købe Grønland. Vores svar var klart: Grønland er ikke til salg!

Jeg vil benytte denne lejlighed at slå fast, at Grønlands plads i verdenssamfundet - vores tilhørsforhold og vores fremtid - bestemmes af det grønlandske folk alene og ikke af andre! Men jeg ser meget gerne et øget samarbejde med den amerikanske regering og med amerikanske virksomheder.

Og jeg forventer, at vi i 2020 vil se, de konkrete resultater af den amerikanske interesse for investeringer i Grønland.

Det er en stor udfordring for os. Stærke interesser banker på døren til Grønland. Vi ser nu for alvor, at Grønlands placering i Arktis har også en central placering i det internationale politiske spil. Dette medfører, at den danske regering skal i 2020 øge de militære investeringer og tilstedeværelse i Arktis.

Den stigende investerings interesse for Grønland skal være til gavn for befolkningen og understøtte udviklingen, også når det handler om miljø, klimaforandringer og infrastruktur. Vores udgangspunkt i Naalakkersuisut er klart: Hvad der sker i Grønland, skal være til gavn for Grønland.

For at kunne lede landets udvikling må vi sammen og hver for sig være parate til at tage del i den byrde, det er at overkomme udfordringerne i samfundet.

Ingen af os kan undværes i vort land. Vi skal løfte i fællesskab.

*

Der er ingen tvivl om, at året 2020 vil indeholde store udviklingstiltag. Det er mit håb, at udviklingen vil gøre vores samfund stærkere, at den økonomiske fremgang vil fortsætte, at det vil skabe flere arbejdspladser, og at det vil forbedre familiernes vilkår indenfor boliger og sociale forhold.

De mange, som arbejder og løfter med i samfundets udvikling, vil jer gerne give en dybtfølt tak.

De ansatte i offentlige arbejdspladser, private ernæringsdrivende, fiskere, fangere, de som arbejder med råstofefterforskning, de som arbejder med turister, ansatte i uddannelsessteder og folkeskoler, ansatte i børneinstitutioner, ansatte i sundhedsvæsenet og ældreboligerne, og ikke mindst arbejderne i fiskefabrikkerne og alle jer, der arbejder i forskellige kontorer og gør en forskel i serviceringen af samfundet, vil jeg gerne takke for jeres utrættelige indsats. Jeg er meget bevidst om, at der iblandt os findes rigtig mange mennesker, som uden ønske om større opmærksomhed udfører et frivilligt arbejde. En dybtfølt tak til jer. Vi kan ikke undvære jer i vort samfunds udvikling.

Her i nytåret vil jeg på vegne af Naalakkersuisut og befolkningen sende en hilsen til Hendes Majestæt Dronningen og Den Kongelige Familie. Jeg vil desuden sende en hilsen til Folketinget, den danske regering, det færøske Lagting og Landsstyre samt de danske og færøske folk.

I unge - hvis de ældre i samfundet skal have trygge omgivelser og trygge levevilkår at leve under, så vis jeres mod, som storfangernes efterkommere.

Hold jer ikke tilbage,

giv aldrig op,

vis jeres styrke.

I kan godt.

Uddan jer, landet har brug for jer.

Vores land skal fortsætte sin vej fremad,

Og kan klare sig i den internationale konkurrence.

Vort land, verdens største ø – Grønland – det er jeres land – jeres, ikke andres – jeres land.

Godt nytår! Gud bevare vort land.